

Tips taalafspraken op een vrijetijdsinitiatief voor kinderen en jongeren (in opbouw)

Intro

Kinderen en jongeren zijn meertalig en switchen tussen talen alsof het niets is. Hoe ga je daarmee om als 'Nederlandstalig' initiatief? Hoe behoud je het Nederlands als verbindende taal en bied je toch een warm welkom aan kinderen, jongeren en ouders die het Nederlands niet of niet goed spreken? Hoe geef je zoveel mogelijk taalkansen Nederlands? Duidelijke taalafspraken met de begeleiders, de ouders en de k&j zijn een eerste stap? Onderstaande tips geven je een kader en stappenplan om in jouw specifieke context met taalafspraken aan de slag te gaan.

Betrek en houd rekening met alle betrokkenen en zorg voor voldoende draagvlak

- Blijf **in lijn met de taalvisie** van de Vlaamse overheid, het lokaal bestuur en een, eventuele, koepelorganisatie.
- **Bevraag** kinderen, jongeren, begeleiders, ouders, lokaal bestuur en partners over hun verwachtingen van taalafspraken.
- **Betrek** je begeleiders, eentalig en meertalig, om tot gedragen taalafspraken te komen. Zij zijn de ervaringsdeskundigen.
- Zet **meertalige** begeleiders, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren **in de kijker**. Zij zijn de rolmodellen van je organisatie.
- Gebruik **goede praktijkvoorbeelden** en de expertise van koepel- en bovenlokale organisaties.
- **Laat je begeleiden** op maat van je eigen context. Een externe begeleider zorgt dat niet alleen de stem van de luidst roepende gehoord wordt.
- Heb **respect voor alle thuishalen** en geef thuishalen een plaats in je taalafspraken. Kinderen en jongeren komen tot meer spelen en dus taalkansen Nederlands als ze zich gerespecteerd voelen.
- Vermijd **negatieve connotaties met het Nederlands** door te focussen op 'moeten'. Focus op een leuke ervaring in het Nederlands.

Maak duidelijk waarom taalafspraken belangrijk zijn en waarom je daarin het Nederlands voorop stelt

- Taalafspraken **scheppen duidelijkheid** en nemen twijfels weg over het taalgebruik.
- Als iedereen weet dat Nederlands de gezamenlijke speeltal is, is er **geen sprake van uitsluiting**. Nederlands verbindt.
- Hoe beter een kind of jongere het Nederlands beheerst, hoe **meer kansen het krijgt** op school en op de arbeidsmarkt.
- **Alleen op school Nederlands leren, is niet genoeg**. Elke vrijetijdskans is een taalkans Nederlands.
- **Begeleiders vervullen een rol** in het aanbieden van taalkansen Nederlands en daarom spreken ze best zo veel mogelijk Nederlands.
- **Ouders en de scholen zijn vragende partij** voor taalkansen Nederlands. Zij verwachten dat de begeleiders, kinderen en jongeren Nederlands spreken.
- We zijn een **Nederlandstalig initiatief in een meertalige context**. Hier is het Nederlands de eerste voertaal.
- Taalafspraken zorgen voor een **evenwicht tussen taalkansen Nederlands en het respect voor thuishalen**.

Bepaal waarover je afspraken wilt maken

- Start met een **taalvisie** die vertrekt vanuit kansen en niet alleen vanuit uitdagingen. Vb. 'meertaligheid is een troef', 'Nederlands is de voertaal', 'iedereen is welkom', 'respect voor

thuis talen', 'taal mag geen drempel zijn', 'elke vrijetijdskans is een taalkans', 'taalkansen bieden via interactie', 'spelplezier staat centraal' ...

- Maak een **basisafpraak**. Vb: We gebruiken zoveel mogelijk duidelijk en verstaanbaar Nederlands. Andere talen gebruiken we enkel bij, toegelaten, uitzonderingen, op bepaalde momenten en in sommige contexten.
- Denk na over **formele vs. informele momenten**. Is er tijdens informele momenten meer flexibiliteit mogelijk?
- Maak een onderscheid tussen **mondelijke en schriftelijke communicatie**. Heb ook aandacht voor digitale communicatiekanalen zoals WhatsApp, Instagram ...
- Spreek af **welke talen verantwoordelijken en begeleiders** met de kinderen, jongeren, ouders, externen en onderling mogen spreken.
- Bepaal hoe je staat t.o.v. het **taalgebruik van de kinderen en jongeren**. Vb. spreek af niet te straffen maar aan te moedigen en in te pikken in het Nederlands.
- Neem **taalkansen voor alle kinderen en jongeren op** in je taalafspraken, in het bijzonder voor zij die weinig of geen Nederlands verstaan.
- Gebruik **begrippen** zoals contacttaal, luistertaal, kernwoorden en gemengde conversatie
- Denk na over informele en officiële tolken, vertaaltechnologieën en taalbuddy's
- Verlies je niet in de details. Laat **ruimte voor een pragmatische, flexibele en werkbare aanpak** waarbij het welzijn van kinderen en jongeren altijd voorop staat.

Denk na over het gebruik van andere talen

- **Vertaal zo weinig mogelijk**. Als je vertaalt, ontnem je iemand een taalkans Nederlands.
- Spreek ook tegen de ouders **zo veel mogelijk Nederlands**. Bied ook hen een taalkans Nederlands.
- Leg vast **in welke situaties** ander talen, uitzonderlijk, mogelijk zijn.
- Gebruik andere talen **in noodsituaties en voor het welzijn** van kinderen en jongeren.
- **Zet de talenkennis van de kinderen, jongeren en begeleiders in** bij kinderen, jongeren, begeleiders en/of ouders die weinig of geen Nederlands verstaan. Werk bv. met taalbuddy's, 1 op 1 situaties ...
- Bespreek **wie andere talen mag gebruiken**. Dat kan vb. alleen de verantwoordelijke zijn.

Maak er een duurzaam verhaal van

- Stel een **actieplan** op over acties, timing, verantwoordelijken, communicatie ...
- **Communiceer de taalafspraken herhaaldelijk**, op een duidelijke manier naar kinderen, jongeren, begeleiders, ouders en andere partners.
- Maak een begrijpbare **visuele voorstelling** van de taalafspraken.
- **Motiveer de begeleiders** om de taalafspraken uit te dragen. Geef vertrouwen en krijg vertrouwen terug.
- Neem de taalafspraken op **in de structuur** van je initiatief. Vb. in de evaluaties, de vormingsdag, het huishoudelijk reglement, de inschrijvingsprocedure ...
- Geef de begeleiders **hulpmiddelen** om de taalafspraken na te leven: Vb. vormingen (communiceren met ouders, duidelijke taal ...), visuele hulpmiddelen (dagschema, duidelijk huisreglement, plan van het terrein ...) ...